

ОБМЕЖЕННЯ ТА ЗАБОРОНИ

Вступаючи на державну службу, особа, крім прав та основних обов'язків державного службовця, свідомо й добровільно приймає встановлені законодавством обмеження і заборони.

Законом України "Про запобігання корупції" № 1700, а саме статтями 22–27, встановлено спеціальні обмеження стосовно діяльності державних службовців.

Обмеження щодо використання
службових повноважень чи свого становища

Відповідно до статті 22 Закону, державним службовцям забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах*.

Під такою неправомірною вигодою розуміються грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

*Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Обмеження щодо одержання подарунків

Відповідно до статті 23 Закону, державним службовцям забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

- у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави;
- якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Державні службовці можуть приймати подарунки, якщо:

- вартість не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово;
- сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Передбачене обмеження щодо вартості не стосується подарунків, які даруються близькими особами або одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

Подарунки мають відповідати загальновизнаним уявленням про гостинність.

Згідно статті 24 Закону, в разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, державний службовець, незважаючи на приватні інтереси, зобов'язаний невідкладно:

- відмовитися від пропозиції;
- за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (Національне агентство з питань запобігання корупції).

Якщо державний службовець виявив у своєму службовому приміщенні чи отримав майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунком, він зобов'язаний невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу.

Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

Відповідно до статті 25 Закону, державним службовцям забороняється:

▪ **займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено діючим законодавством (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту);**

▪ **входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено діючим законодавством**

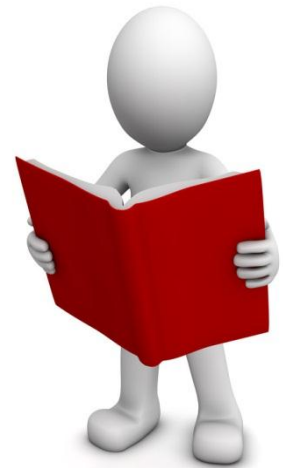
Також забороняється суміщати державну службу з участю у виборчому процесі, як у якості кандидата в депутати, так і в якості члена комісії.

Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави

Відповідно до статті 26 Закону, державним службовцям, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, забороняється:

- протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами або фізичними особами-підприємцями, якщо вищезгадані особи протягом року здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб-підприємців;
- розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень;
- протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, в якому вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

Обмеження спільної роботи близьких осіб

Відповідно до статті 27 Закону, державні службовці не можуть мати у прямому підпорядкуванні* близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам. А тому, претенденти на зайняття посад державних службовців зобов'язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

У разі виникнення обставин, що порушують вимоги даної статті, необхідно вжити заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк. Якщо у вказаний строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування. У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

*Пряме підпорядкування - відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням.

Правові обмеження й заборони стосуються осіб, які мають намір вступити на державну службу, і діють протягом усього часу її проходження та після припинення чи звільнення з державної служби.

Належний рівень знань антикорупційних положень зменшує ризик вчинення правопорушень.

Такі положення необхідно знати, розуміти та дотримуватись у своїй повсякденній діяльності.

